യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3✓
(ഉഥ്.പത്തി+പ്രകരണമ്)/സർഗഃ 43✓

ശ്രീസര+സ്വ+ത്യുവാച .

അസ്മിൻ രണവരേ രാജ+ന്മർതവ്യം ഭവതാ-ധുനാ .
പ്രാപ്തവ്യം പ്രാ+ക്തനം രാജ്യം സർവം പ്രത്യ+ക്ഷമേവ തേ .. 1

കുമാ+ര്യാ മ+ന്ത്രിണാ ചൈവ+ത്വയാ ച+പ്രാക്തനം പുരം .
ആഗ+ന്ത+വ്യം ശവീ-ഭൂതം പ്രാപ്ത+വ്യം ത+ച്ഛരീരകം .. 2

ആവാം(യ്) യാവോ യഥാ-യാതം(വ്) വാതരൂപേണ ച+ത്വയാ .
ആഗ+ന്ത+വ്യഃ(സ്) സ ദേശ+സ്തു കുമാ+ര്യാ മ+ന്ത്രിണാപി ച .. 3

അ+ന്യൈവ ഗതിര+ശ്വ+സ്യ ഗതിര+ന്യാ ഖരോഷ്ട്രയോഃ .
മദ+സ്വി+ന്ന-കപോല+സ്യ ഗതിര+ന്യൈവ ദ+ന്തിനഃ .. 4

പ്രസ്തു-തേതി കഥാ യാവ+ന്മിഥോ മധുര-ഭാഷിണോഃ .
താവഥ്.പ്രവി+ശ്യ സംഭ്രാ+ന്ത ഉവാ-ചോർധ്വ+സ്ഥിതോ നരഃ .. 5

ദേവ സായക-ച+ക്രാസി-ഗദാ-പീരഘ്ന-വൃഷ്ടിമത് .
മഹഥ്. പരബലം പ്രാപ്ത-മേകാർണവ ഇവോ+ദ്ധതഃ .. 6

ക+ല്പ-കാലാ-നിലോ+ദ്ധൂത-കുലാചല-ശിലോ-പമ .
ഗദാ-ശക്തി-ഭുശു+ണ്ഡീനാം(വ്) വൃ+ഷ്ടിം/ മു+ഞ്ചതി തു+ഷ്ടിമത് .. 7

നഗരേ നഗ-സ+ങ്കാശേ ല+ഗ്നോ്ഗ്+ഗ്നിർ/+വ്യാപ്ത-ദി+ക്തടഃ .
ദഹംശ്-ചട-ചടാ+സ്ഫോടൈഃ(ഫ്) പാതയ+ത്യു+ത്തമാം പുരീം .. 8

കല്പാംബുദ-ഘടാ-തു+ല്യാ+വ്യോമ്നി ധൂമ-മഹാ+ദ്രയഃ .
ബലാഥ്.പ്രോ+ഡ്ഡ-യനം(ങ്) കർതും പ്രവൃ+ത്താ ഗരുഡാ ഇവ .. 9

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സസംഭ്രമം(വ്) വദ+ത്യേവം പുരുഷേ പരുഷാരവഃ .
ഉദ-ഭൂഥ്.പൂരയ-ന്നാശാ ബഹിഃ(ഖ്) കോലാ-ഹലോ മഹാൻ .. 10

ബലാ-ദാകർണ-കൃഷ്ടാനാം(ൻ) ധനുഷാം/ ശര-വർഷിണാം .
ബൃംഹതാ-മതി-മ+ത്താനാം(ങ്) കു+ഞ്ജ-രാണാം തര+സ്വിനാം .. 11

പുരേ ചടചടാ+സ്ഫോടൈർ-ദഹതാം(ഞ്) ജാത-വേദസാം .
പൗരാണാം(ൻ) ദഗ്ധ-ദാരാണാം മഹാഹല-ഹലാ-രവൈഃ .. 12

തരതാ-മ+ഗ്നി-ഖ+ണ്ഡാനാം/ ടാ+ങ്കാരഃ(ഖ്) കഥിതോ രവൈഃ .
ജ്വലിതാനാം പരി+സ്പന്ദാദ്-ധഗ+ദ്ധ-ഗിതി ചാർചിഷാം .. 13

അഥ വാതാ-യനാദ്-ദേ+വ്യൗ മ+ന്ത്രീ രാജാ വിദൂരഥഃ .
ദദൃശുഃ(ഫ്) പ്രോല്ല-സ+ന്നാദം മഹാനിശി മഹാപുരം.. 14

പ്രലയാ-നല-സം(ങ്)ക്ഷുബ്ധ-പൂർണ്ണൈ-കാർണ-വരം-ഹസാ .
പൂർണം പര-ബലേ-നോ+ഗ്ര-ഹേതി-മേഘ-തരങ്-ഗിണാ .. 15

ക+ല്പാ+ന്ത-വ+ഹ്നി-വിഗല+ന്മേരു-ഭൂധര-ഭാസുരൈഃ .
ദ+ഹ്യ-മാനം മഹാ+ജ്വാലാ+ജ്വാലൈ-രംബര-പൂരകൈഃ .. 16

മുഷ്ടി+ഗ്രാ+ഹ്യ-മഹാ-മേഘ-
ഗർജാ-സം(ൻ)തർജി-തോർ-ജിതൈഃ .
ഘോരം(ങ്) കലകലാ-രാവൈർ/
മാംസ-ലൈർ/ദ+സ്യു-ജ+ല്പിതൈഃ .. 17

*പുഷ്കരാ-വർത-സ+ങ്കാശ-ധൂ+മ്രൂ+ഭ്ര-പിഹിതാംബരം.
പ്രോ+ഡ്ഡീന-ഹേമാ+ഗ്ര-നിഭൈർ/
ജ്വാലാ-പു+ഞ്ജൈർ/നിരന്തരം .. 18

തര-ദുല്മുക-ഖ+ണ്ഡോ+ഗ്ര-താരാ-തരലി-താംബരം.
അ+ന്യോ+ന്യ-ദേശ-സദ്മൗഘ+പ്രജ്വല+ജ്ജ്വലനാ-ചലം .. 19

ഹത-സൈ+ന്യ-പുരാ-പാതം(ൻ) ദ്രുതാങ്-ഗാരാ+ഭ്ര-കോടരൈഃ .
കർകശാ+ക്ര+ന്ദ-നിർദഗ്ധ-ലോക-പൂഗോ+ഗ്ര-ഗർജിതം.. 20

കൃശാനു-കണ-നാരാച-നിര+ന്തര-തരാം-ബരം .
ബഹു-ഹേതി-ശിലാ-ജാല-ലുഠദ്-ദഗ്ധ-പുരോഥ്.കരം .. 21

രണദ്-ദ്വിരദ-സംഘ+ട്ട-കു+ട്ടി-തോദ്ഭട-സദ്ഭടം .
വി+ദ്രവത്-തസ്കര+ച്ഛേദ-മാർഗ-കീർണ-മഹാ-ധനം .. 22

അങ്ഗാര-രാശി-നിപത+ന്നര-നാ+ര്യുഗ്ര-രോദനം .
സ്ഫുട+ച്ചട-ചടാ-ശബ്ദ+പ്രലുഠഥ്.സ്ഫുട-കാഷ്ഠകം .. 23

വിപുലാ-ലാത-ച+ക്രൗഘ-ശത-സൂ+ര്യ-നഭ+സ്തലം .
അങ്ഗാര-ശിഖിരാ-കീർണ-സമസ്ത-വസുധാ-തലം.. 24

ദഗ്ധാ+ഗ്നി-കാഷ്ഠ+ക്രേകാര-രണ+ജ്ജവ+ലന-വൈണവം .
ദഗ്ധ-ജ+ന്തു-ഘനാ+ക്ര+ന്ദ-
രുദഥ്.സകല-സൈനികം.. 25

പാംസു-ശേഷാ+ത്ത-രാജ+ശ്രീ-വൃ+ദ്ധ-തൃപ്ത-ഹുതാ-ശനം .
സകല+ഗ്രസനാ-രംഭ-സോ+ദ്യോ-ഗാ+ഗ്നി-മഹാ-ശനം .. 26

യദൃ+ച്ഛാഥ്.കാര-ഡാഥ്-കാര-കഠിനാ+ഗ്നി-രടദ്-ഗൃഹം .
അന+ന്ത-ജ+ന്തു-ഭോ+ജ്യാന്ന-വ+ഹ്നി-ഭു+ക്തേ+ന്ധന+സ്പൃഹം .. 27

അഥ ശു+ശ്രാവ ത+ത്രാസൗ ഗിരോ രാജാ വിദൂരഥഃ .
യോധാനാം(ൻ) ദഗ്ധ-ദാരാണാം പ+ശ്യതാ-മഭിധാ-വതാം .. 28

ഹാ മ+ത്ത-മരു-ദൂർ+ധ്വ+സ്ഥാനങ്-ഗാര ഗൃഹ-പാദപാൻ .
രണഥ്.ഖരഖരം(ൻ) നീര-ജാലാ-മാതപ-പ+ന്ഥിനഃ .. 29

ഹാ ദഗ്ധ-ദാരാഃ(ഫ്) പ്രാലേയ-ശീതാ ദേഹേഷു ദ+ന്തിനാം .
മ+ഗ്നാ മനസ്തു മഹതാ-മിവ വി+ജ്ഞാന-സൂ+ക്തയഃ .. 20

ഹാ താത ഹേതയോ ല+ഗ്നാസ്-തരുണീ-കബരീ-തൃണേ .
ജ്വല+ന്തി ശുഷ്ക-പർണൗഘാ ഇവ വീരാ-നിലേ-രിതാഃ .. 31

ആവർതന-നദീ-ദീർഘാ വഹ+ത്യൂർധ്വ-തരങ്ഗിണീ .
പ+ശ്യേയം(ൻ) ധൂമ-യമുനാ+വ്യോമ-ഗങ്ഗാം പ്രധാ-വതി .. 32

വഹ-ദുല്മുക-കാഷ്ഠോർധ്വ-ഗാമിനീ ധൂമ-നിമ്നഗാ .
വൈമാനികാ-ന+ന്ധ-യതി പ+ശ്യാ+ഗ്നി-കണ-ബുദ്ബുദാ .. 33

അ+സ്യാ മാതാ പിതാ+ഭ്രാതാ ജാമാതാ+സ്തനപാഃ(സ്) സുതേ .
അസ്മിൻഥ്.സദ്മനി നിർ-ദഗ്ധാ ദഗ്ധൈ-വാസഥ്.സമി+ന്ധനേ .. 34

ഹാ ഹാ ഹാ-ഗ+ച്ഛ തേ ശീ+ഘ്ര-മേത-ദങ്ഗാര-മന്ദിരം.
ഇതഃ(ഫ്) പ്രവൃ+ത്തം പതിതും സുമേരുഃ(ഫ്) പ്രലയേ യഥാ .. 35

അഹോ ശര-ശിലാ-ശ+ക്തി-കുന്ത+പ്രാസാസി-ഹേതയഃ .
ജാല-സ+ന്ധ്യ+ഭ്ര-പടലം(വ്) വിശ+ന്തി ശലഭാ ഇവ .. 36

ഹേതി+പ്രവാഹാ+ജ്വലനം(ൻ) നഭ+സ്യ+ന്ത്യാം(വ്) വിശ+ന്ത്യഹോ .
വഡവാ-നല-മു+ജ്വാല-മർണഃ(ഫ്)പൂരാ ഇവാർണ-വാത് .. 37

ധൂമാ-യന്തി മഹാ+ഭ്രാണി+ജ്വാലാഃ(ശ്) ശിഖരി-കോടിഷു .
സരസാ+ന്യപി ശു+ഷ്യ+ന്തി ഹൃദയാ-നീവ രാഗിണാം. 38

ആലാ-ന+ത്വ-രുഷേ-വൈതാ ദ+ന്തിഭിർ-വൃ+ക്ഷ-പ+ങ്ക്തയഃ .
സ്ഫുരഥ്-കട-കടാ-രാവം പാ+ത്യ+ന്തേ കൃതചീഥ്.കൃതൈഃ .. 39

പുഷ്ട-ഷുഷ്പ-ഫല+സ്ക+ന്ധാ ഗത+ശ്രീകാ/ ഗൃഹ+ദ്രുമാഃ .
ഗതാ നിർദഗ്ധ-സർവ+സ്വാ ഗൃഹ+സ്ഥാ ഇവ ദീനതാം .. 43

മാതാ-പിതൃ-വിനിർ-മു+ക്താ ബാലകാസ്-തിമിരാ-വലീം .
മ+ഗ്ന+ന്തോ്ഽങ്ഗേഷു-ര+ഥ്യാസു കു+ഡ്യ-പാതേന ഹാ ഹതാഃ .. 41

വാത-വി+ദ്രാ-വിതാത്-ത്ര+സ്യൻ-കീര+ണ്യോ രണ-മൂർധനി .
പത-ദങ്.ഗാരകാ-ഗാര-ഭാരിണഃ(ഖ്) കടു-കൂജിതം .. 42

ഹാ കഷ്ട-മസി-നിർഭി+ന്നേ+സ്ക+ന്ധേ സ+ന്ന-ദൃഢോല്മുകേ .
പതിതോ യ-ന്ത്ര-പാഷാണഃ(ഫ്) പുരുഷ+സ്യാശ-നിർ-യഥാ .. 43

ഗവാ+ശ്വ-മഹിഷേ-ഭോ+ഷ്ട്ര+ശ്വ-ശൃഗാ+ലേഡകൈ+രഹോ .
ഘോരൈ രണ-മിവാ-രബ്ധം/ മാർഗ-രോധക-മാകുലൈഃ .. 44

പടൈഃ(ഫ്) പടപടാ-ശബ്ദ-ജല-ജാലാലി-മാലിതൈഃ .
ആ+ക്ര+ന്ദ+ന്ത്യഃ(സ്) സ്ത്രിയോ യാ+ന്തി+
സ്ഥല-പദ്മാ-ചിതാ ഇവ .. 45

സ്ത്രീണാം(ഞ്) ജ്വാലാ-ലവാഃ(ഫ്) പ+ശ്യ ലിഹ+ന്ത്യലക-വ+ല്ലരീഃ .
കുർവ+ന്തോ്ഽശോക-പുഷ്പാഭാം(ങ്) കരഭാ ഇവ പ+ന്നഗീഃ .. 46

ഹാ ഹാ ഹരിണ-ശാവാ+ക്ഷ്യാഃ(ഫ്) പ+ക്ഷ-ല+ക്ഷണ-പ+ക്ഷ്മസു .
കുമാർഗേ+ഷ്വിവ വി+ശ്രാന്തി-മേതി കാർശാ-നവീ ശിഖാ .. 47

ദ+ഹ്യമാനോ വിനി+ര്യാതി ന കല+ത്രം(വ്) വിനാ നരഃ .
അഹോ ബത ദുരു+ച്ഛേദാഃ(ഫ്) പ്രാണിനാം/ സ്നേഹവാ-ഗുരാഃ .. 48

കരീ രഭസ-നിർ-ലൂന+ജ്വല-ദങ്ഗാര-പാദപഃ .
പ്ലുഷ്ട-പുഷ്കര-കഃ(ഖ്) കോപാ+ന്മഗ്നഃ(ഫ്) പുഷ്കരദം സരഃ .. 49

ധൂമോ്ഽംബുദ-പദം പ്രാപ്യ വിലോ-ലാന്തസ്-തഡി+ല്ലതഃ .
ജ്വല-ദങ്ഗാര-നാരാച-നികരം പരിവർഷതി .. 50

ദേവ ധൂമ+സ്ഫുര+ദ്വ+ഹ്നി-കണ ആവർത-വൃ+ത്തിമാൻ .
സ്ഥിത ആപീഡ-വാത്ത+വ്യോമ്നി ര+ത്ന-പൂർണ ഇവാർണവഃ .. 51

ഗൗര-മംബ-രമാ-ഭാതി+ജ്വാലാ-ശിഖര-തേജസാ . ..
മൃ+ത്യു-നേവോഥ്.സവേ ദത്തഃ(ഖ്)കു+ങ്കു-മാ+ക്ത-കര+ണ്ഡകഃ .. 52

അഹോ നു വിഷമം(ഞ്) ചേദം(വ്) വർതതേ വൃത്ത-വർജിതം.
ധ്രിയ+ന്തേ രാജ-നാ+ര്യോ്ഽപി വൈരി-വീരൈ-രുദാ-യുധൈഃ .. 53

ലോല+സ്രഗ്-ദാമ-കുസുമൈർ/മാർഗ+പ്രാകാര-കാരകൈഃ .
അർധ-നിർദഗ്ധ-കബരീ/കീർണ-വ+ക്ഷ+സ്ഥല+സ്തനാഃ .. 54

ആലോ-ലാംബര-സം(ൽ)ല+ക്ഷ്യ+നിതംബ-ജഘന+സ്ഥലാഃ .
പത+ന്മാണി+ക്യ-വലയ-വലിതാ-വനി-മ+ണ്ഡലാഃ .. 55

ഹരി+ന്ന-ഹാര-ലതാ-ജാല-വികീർണാ-മല-മൗ+ക്തികാഃ .
ദൃഷ്ടാ-ദൃഷ്ട+സ്തന+ശ്രേണീ-പാർശ്വോ+ദ്യഥ്-കനക+പ്രഭാഃ .. 56

കുരരീ-കർകശാ+ക്ര+ന്ദ-മ+ന്ദീ-കൃത-രണാ-രവാഃ .
ധാരാ-വാഹാ+സ്രുതാ-രാവ-ഭി+ന്ന-പാർ+ശ്വ-വിചേതനാഃ .. 57

ര+ക്ത-കർദമ!വാഷ്-പാംബു+ക്ലി+ന്ന+ഗ്ര+ന്ഥിത-വാസസഃ .
ഭുജ-മൂലാർപിത-ഭുജൈർ-നീയമാനാ ബലാ+ന്യൃഭിഃ .. 58

ക ഇവാ+സ്മിൻ-പരി+ത്രാതാ+സ്യാദി+ത്യാ-ദീന-വീ+ക്ഷിതൈഃ .
ഉഥ്-പലാ-ലീവ വർഷദ്ഭിഃ(ഫ്) പരി-രോദിത-സൈനികാഃ .. 59

മൃണാല-കോമലാ+ച്ഛോരു-മൂല-ജാലൈഃ(സ്) സുനിർ-മലൈഃ .
സ്വ+ച്ഛാംബര-തലാ-ല+ക്ഷ്യ-രാകാശ-നലിനീ-നിഭാഃ .. 60

ആലോല-മാ+ല്യ-വസനാ-ഭരണാങ്ഗ-രാഗാ
ബാഷ്പാ-കുലാ-തത-ചലാലക-വ+ല്ലരീകാഃ .
ആന+ന്ദ-മ+ന്ദര-നിര+ന്തര-മ+ഥ്യ-മാനാത്-
കാമാർണ-വാഥ്.സമുദിതാ ഇവ രാജ-ല+ക്ഷ്മ്യഃ .. 61

ഇ+ത്യാർഷേ+ശ്രീ-വാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ ഉഥ്-
പത്തി+പ്രകരണേ ലീലോ അഗ്നിദഗ്ധ-ഗൃഹാദി-വർണനം(ൻ)
നാമ +ത്രി-ച+ത്വാരിംശഃ(സ്) സർഗഃ .. 43 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
17.9.2023